

Ontwerpbesluit

Codewijziging zekerheidstelling BRP's

Ons kenmerk : ACM/UIT/1119975
Zaaknummer : ACM/25/196985
Datum : 25 augustus 2026

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt van [datum definitief besluit], kenmerk [kenmerk definitief besluit] tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 31 van de Elektriciteitswet 1998 jo. artikel 7.42 van de Energiewet betreffende zekerheidstelling door balanceringsverantwoordelijken

De Autoriteit Consument en Markt,

Gelet op artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998 jo. artikel 7.42, derde lid, van de Energiewet;

Besluit

Artikel I

De Systeemcode elektriciteit 2026 wordt gewijzigd als volgt:

A

Artikel 10.8 komt te luiden:

1. De transmissiesysteembeheerder bepaalt maandelijks de omvang van de door een balanceringsverantwoordelijke te stellen financiële zekerheid op basis van:
 - a. het hoogste netto-transactievolume in MWh van die balanceringsverantwoordelijke met een andere balanceringsverantwoordelijke voor alle uren gedurende één etmaal;
 - b. de financiële verrekening van de onbalans via de in het negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke;
 - c. de financiële verrekening van de reconciliatie bedoeld in artikel 10.26 via de in het negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke; en
 - d. de financiële verrekening van de reconciliatie bedoeld in artikel 10.27 via de in het negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke.
2. De transmissiesysteembeheerder stelt de in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde en in het zevende lid met de letter "A" aangeduide component vast door de volgende onderdelen met elkaar te vermenigvuldigen:
 - a. het door de balanceringsverantwoordelijke gerealiseerde hoogste netto-transactievolume per dag over een periode van twee maanden voorafgaand aan de bepaling van de omvang van de te stellen financiële zekerheid; en
 - b. de gemiddelde day-ahead referentieprijs over een periode van twee maanden voorafgaand aan de bepaling van de omvang van de te stellen financiële zekerheid.

3. De transmissiesysteembeheerder stelt de in het eerste lid, onderdeel b, bedoelde en in het zevende lid met de letter "B" aangeduide component vast door de som te nemen van de volgende onderdelen:
 - a. de hoogte van de gemiddelde wekelijkse onbalansfactuur (in €) zoals deze met de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke in de afgelopen referentieperiode van tien weken is verrekend via de in het negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling; en
 - b. twee maal de standaarddeviatie berekend over de in onderdeel a bedoelde onbalansfacturen.
4. De transmissiesysteembeheerder stelt de in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde en in het zevende lid met de letter "C" aangeduide component vast door voor de reconciliatie bedoeld in artikel 10.26 de som te nemen van de volgende onderdelen:
 - a. de hoogte van de gemiddelde maandelijkse reconciliatiefactuur (in €) zoals deze met de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke in de afgelopen referentieperiode van twaalf maanden is verrekend via de in het negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling; en
 - b. een half maal de standaarddeviatie berekend over de in onderdeel a bedoelde reconciliatiefacturen.
5. De transmissiesysteembeheerder stelt de in het eerste lid, onderdeel d, bedoelde en in het zevende lid met de letter "D" aangeduide component vast door voor de reconciliatie bedoeld in artikel 10.27 de som te nemen van de volgende onderdelen:
 - a. de hoogte van de gemiddelde maandelijkse reconciliatiefactuur (in €) zoals deze met de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke in de afgelopen referentieperiode van twaalf maanden is verrekend via de in het negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling; en
 - b. een half maal de standaarddeviatie berekend over de in onderdeel a bedoelde reconciliatiefacturen.
6. De transmissiesysteembeheerder hanteert bij de in het derde tot en met het vijfde lid bedoelde berekeningen een fictieve factuur van € 0,- voor de weken respectievelijk maanden waarvoor geen factuur bestaat.
7. De transmissiesysteembeheerder stelt de door de balanceringsverantwoordelijke te stellen financiële zekerheid vast op basis van de som $3A + 4B + 6C + 6D$ en hanteert daarbij een minimumbedrag van € 96.000,-.
8. In afwijking van het eerste tot en met het zevende lid hanteert de transmissiesysteembeheerder een zekerheidstelling van € 100.000,- indien de balanceringsverantwoordelijke een benoemde elektriciteitsmarktbeheerder is, blijkend uit vermelding op de in artikel 4, tiende lid, van Verordening (EU) 2015/1222 (GL CACM) bedoelde lijst.
9. De balanceringsverantwoordelijke stelt de door de transmissiesysteembeheerder op basis van het zevende of achtste lid vastgestelde financiële zekerheid door middel van:
 - a. een saldo op een door de transmissiesysteembeheerder aangehouden rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke;
 - b. een bankgarantie die voldoet aan een door de transmissiesysteembeheerder uit te geven model; of
 - c. een combinatie van de in de onderdelen a en b genoemde middelen.
10. De balanceringsverantwoordelijke draagt zorg voor:
 - a. een toereikend saldo op de in het negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling ten behoeve van de wekelijkse onbalansfacturatie en de maandelijkse reconciliatieverrekening;
 - b. toereikende zekerheidstelling, overeenkomstig het zevende en achtste lid, na de wekelijkse onbalansfacturatie en na de maandelijkse reconciliatieverrekening;
 - c. toereikende zekerheidstelling, overeenkomstig het zevende en achtste lid, na intrekking van diens erkenning, ter dekking van de onbalansfacturen en reconciliatieverrekeningen die betrekking hebben op de periode voorafgaand aan de intrekking van de erkenning.

Artikel 10.26 wordt gewijzigd als volgt:

1. Het vijfde lid komt te luiden:

De balanceringsverantwoordelijken die per saldo moeten betalen, dragen er zorg voor dat de te betalen bedragen op de eerste dinsdag na het in het vierde lid bedoelde moment zijn gestort op de in artikel 10.8, negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke.

2. Het zesde lid komt te luiden:

Op de woensdag volgende op die in het vijfde lid bedoelde dinsdag stort de transmissiesysteembeheerder de op grond van het vierde lid uit te keren bedragen op de in artikel 10.8, negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke.

C

Het zevende lid van artikel 10.26 vervalt, onder vernummering van het achtste tot en met het veertiende lid tot het zevende tot en met het dertiende lid.

D

Artikel 10.27 wordt gewijzigd als volgt:

1. Het dertiende lid komt te luiden:

De balanceringsverantwoordelijke die per saldo moet betalen, draagt er zorg voor dat het te betalen bedrag op de eerste werkdag van de zesde maand na de reconciliatiemaand is gestort op de in artikel 10.8, negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke.

2. Het veertiende lid komt te luiden:

Op de eerste werkdag van de zesde maand na de reconciliatiemaand stort de transmissiesysteembeheerder de op grond van het twaalfde lid uit te keren bedragen op de in artikel 10.8, negende lid, onderdeel a, bedoelde rekening inzake de zekerheidstelling en financiële afwikkeling van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke. De transmissiesysteembeheerder is niet gehouden meer uit te keren dan door de balanceringsverantwoordelijken aan hem is overgedragen.

E

Het vijftiende lid van artikel 10.27 vervalt, onder vernummering van het zestiende tot het vijftiende lid.

F

Bijlage 19 wordt gewijzigd als volgt:

1. In de titel wordt 'negende lid' vervangen door 'achtste lid'.

2. In het derde lid wordt 'm.b.t. tot' vervangen door 'met betrekking tot'.

3. In het opschrift van paragraaf 3 wordt 'm.b.t. tot' vervangen door 'met betrekking tot'.

4. In onderdeel 4.1 wordt 'm.b.t.' vervangen door 'met betrekking tot'.

Artikel II

A

Artikel I, onderdelen C, E en F treden in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin dit besluit wordt geplaatst.

B

Artikel I, onderdeel A, B en D treden in werking met ingang van 1 januari 2027.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage,

Datum: [datum definitief besluit]

Hoogachtend,
Autoriteit Consument en Markt,

namens deze:

M.R. Leijten

Bestuurslid

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, postbus 20021, 2500 EA Den Haag. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl. U kunt ook digitaal beroep instellen, via www.rechtspraak.nl. Daarvoor moet u beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden. Dient u te laat uw beroepschrift in, dan kan dit niet-ontvankelijk worden verklaard. Uw beroepschrift wordt dan niet inhoudelijk behandeld. Het beroepschrift moet zijn ondertekend en moet ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening en een omschrijving van het besluit waartegen beroep wordt aangetekend. Ook moet het beroepschrift (uiteindelijk) de gronden van het beroep bevatten. De gronden van het beroep kunt u meteen aanleveren, maar u mag dit ook op een later moment doen.

Toelichting

1 Samenvatting

1. Met dit besluit wijzigt de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) de methode voor het bepalen van de hoogte van de zekerheidstelling die balanceringsverantwoordelijken¹ aan de transmissiesysteembeheerder moeten afgeven. Ook wijzigt de ACM de wijze waarop wordt omgegaan met onverhaalbare reconciliatiekosten, wanneer de erkenning als balanceringsverantwoordelijke is ingetrokken.
2. Balanceringsverantwoordelijken zijn verantwoordelijk voor het handhaven van de energiebalans van hun portefeuille. De transmissiesysteembeheerder bepaalt per balanceringsverantwoordelijke op kwartierbasis of sprake is van een afwijking van de energiebalans en verrekent geconstateerde afwijkingen, onbalansen genoemd, met de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke. De zekerheidstelling beschermt de transmissiesysteembeheerder tegen de financiële gevolgen van een plotseling staken van de activiteiten door een balanceringsverantwoordelijke, bijvoorbeeld in het geval van een faillissement. De afgelopen jaren heeft zich een aantal faillissementen van balanceringsverantwoordelijken voorgedaan. Daarbij bleek dat de zekerheidstelling niet toereikend was om de openstaande vorderingen van de transmissiesysteembeheerder uit te kunnen voldoen. Om het risico op een ontoereikende zekerheidstelling te beperken, wordt met dit besluit de methode voor het bepalen van de hoogte van de zekerheidstelling herzien.
3. Ingevolge dit besluit stelt de transmissiesysteembeheerder de hoogte van de zekerheidstelling maandelijks vast op basis van de som van vier afzonderlijke componenten. De hoogte van drie van de vier componenten, de onbalanscomponent, de reconciliatiecomponent voor profielallocatie en de reconciliatiecomponent voor slimme-meter-allocatie en voor telemetrisch bemeten aansluitingen, wordt gebaseerd op historische verrekeningen tussen de balanceringsverantwoordelijke en de transmissiesysteembeheerder. De hoogte van de vierde component wordt gebaseerd op de handelsvolumes van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke en een gemiddelde day-aheadprijs.
4. Daarnaast vervalt met dit besluit het naar evenredigheid omslaan van de reconciliatiekosten van een failliete balanceringsverantwoordelijke over alle andere bij de reconciliatie betrokken balanceringsverantwoordelijken. Dit betekent dat als de zekerheidstelling in voorkomend geval onvoldoende blijkt te zijn de onverhaalbare kosten in de transporttarieven worden verwerkt.
5. De nieuwe berekeningsmethode stimuleert balanceringsverantwoordelijken om de energiebalans van hun portefeuille te verbeteren. Een betere energiebalans verhoogt de robuustheid van het elektriciteitssysteem als geheel, waardoor de kosten voor de transmissiesysteembeheerder om de systeembalans te handhaven afnemen, en daarmee ook de kosten voor de aangesloten. Bovendien verlaagt een hogere zekerheidstelling het risico dat de transmissiesysteembeheerder in het geval van een faillissement van een balanceringsverantwoordelijke (een deel van) zijn vorderingen niet kan innen. Ook dit leidt in voorkomend geval tot lagere kosten voor aangesloten. Daar staat tegenover dat ten gevolge van de nieuwe berekeningsmethode de gemiddelde vereiste zekerheidstelling voor balanceringsverantwoordelijken naar verwachting met een factor twee tot drie toeneemt. Dit brengt kosten met zich mee, die zich kunnen vertalen in een stijging van de tarieven die balanceringsverantwoordelijken bij aangesloten in rekening brengen. De ACM heeft deze potentiële kostenstijging voor aangesloten afgewogen tegen de verwachte kostenbesparingen bij het handhaven van de systeembalans en de betere dekking van financiële risico's. Per saldo verwacht de ACM dat de wijziging een positief effect heeft op de kosten van het elektriciteitssysteem.

¹ Ook wel *Balance Responsible Parties* (BRP's) genoemd.

6. De ACM houdt in de gaten of de nieuwe berekeningsmethode daadwerkelijk de in het voorgaande randnummer genoemde voordelen oplevert. Hier wordt de evaluatie van de nieuwe berekeningsmethode door de transmissiesysteembeheerder, die een jaar na inwerkingtreding wordt uitgevoerd, bij betrokken. Indien nodig past de ACM de methode aan om deze te bereiken.

2 Aanleiding en gevolgde procedure

7. De ACM stelt op grond van artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: Elektriciteitswet)² regelgeving vast voor de energiemarkt. Dit besluit is tot stand gekomen op basis van een voorstel van de transmissie- en distributiesysteembeheerders voor elektriciteit (hierna: de gezamenlijke systeembeheerders) dat de ACM op 2 juli 2025 heeft ontvangen. Met dit voorstel willen de gezamenlijke systeembeheerders de zekerheidstelling van de balanceringsverantwoordelijken moderniseren en de gevolgen op het allocatie- en reconciliatieproces beheersbaar houden in het geval van het niet volledig terugbetalen van de vorderingen door betrokken partijen.
8. Als onderdeel van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure heeft de ACM het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd en op haar internetpagina gepubliceerd. De terinzagelegging is gemeld in de Staatscourant van 25 augustus 2026. De ACM heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld binnen zes weken hun zienswijzen op het ontwerp kenbaar te maken.
9. De ACM heeft [aantal] zienswijzen op het ontwerpbesluit ontvangen en heeft deze op [datum publicatie] op haar website gepubliceerd. [Paragraaf/bijlage] bevat de reactie van de ACM op de zienswijzen.
10. De ACM is van mening dat het voorstel geen technische voorschriften bevat bedoeld in Richtlijn 2015/1535. Om die reden zijn de voorwaarden in dit besluit niet in ontwerp ter notificatie aangeboden.

3 Beoordeling

11. De ACM constateert dat het voorstel vóór de inwerkingtreding van de Energiewet is ingediend. Uit artikel 7.42, tweede lid, van de Energiewet volgt dat de Elektriciteitswet van toepassing blijft op de beoordeling van het voorstel en op de besluitvorming ten aanzien daarvan. Op grond van artikel 7.42, derde lid, van de Energiewet worden de overeenkomstig het tweede lid van die bepaling vastgestelde voorwaarden beschouwd als op grond van artikel 3.121 van de Energiewet goedgekeurde voorwaarden. Dit betekent dat de ACM het voorstel beoordeelt op basis van de Elektriciteitswet.

3.1 Procedureel

12. De ACM constateert dat het voorstel op 12 juni 2025 in een overleg met representatieve organisaties is besproken. In het voorstel is een verslag opgenomen van dit overleg en de indieners hebben in het voorstel aangegeven welke gevolgtrekkingen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die organisaties naar voren hebben gebracht. Naar het oordeel van de ACM voldoet het voorstel daarmee aan de vereisten bedoeld in artikel 33, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet.

3.2 Inhoudelijk

13. De financiële zekerheid als bedoeld in artikel 10.7, vierde lid, onderdeel b, van de Systeemcode elektriciteit 2026 (hierna: Systeemcode), is bedoeld om te waarborgen dat de transmissiesysteembeheerder niet met ongedekte financiële verplichtingen wordt geconfronteerd,

² In randnummer 9 licht de ACM toe waarom zij in dit besluit naar de Elektriciteitswet en niet (enkel) naar de op 1 januari 2026 in werking getreden Energiewet verwijst.

als een balanceringsverantwoordelijke zijn activiteiten staakt, bijvoorbeeld omdat hij niet langer aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. De hoogte van de zekerheidstelling wordt gebaseerd op de te verwachten omvang van deze verplichtingen.

14. De financiële verplichtingen van de balanceringsverantwoordelijke tegenover de transmissiesysteembeheerder kunnen worden onderverdeeld in vier componenten. De eerste component betreft de kosten die ontstaan gedurende de periode tussen het (plotseling) staken van de activiteiten door een balanceringsverantwoordelijke en de intrekking van diens erkenning. In deze periode beheert de balanceringsverantwoordelijke de energiebalans van zijn portefeuille niet meer actief. Hierdoor ontstaan ten opzichte van de normale situatie aanvullende onbalansen, die door de transmissiesysteembeheerder opgelost moeten worden.
15. De tweede component betreft de lopende verplichtingen uit hoofde van de wekelijkse onbalansverrekening. Deze verplichtingen ontstaan door geconstateerde afwijkingen van het energieprogramma van de balanceringsverantwoordelijke. De transmissiesysteembeheerder factureert deze onbalansen op wekelijkse basis. Tussen het moment van levering en facturatie zitten vier weken.
16. De derde component betreft de nog niet definitief afgerekende verplichtingen uit hoofde van het reconciliatieproces voor profielallocatie. In dit proces worden op basis van latere beschikbare meetgegevens correcties op eerdere allocaties doorgevoerd. Vanaf het moment van levering neemt dit reconciliatieproces 21 maanden in beslag, wat betekent dat verrekeningen tot 21 maanden na levering kunnen plaatsvinden. De transmissiesysteembeheerder factureert de correcties die volgen uit dit reconciliatieproces op maandelijks basis.
17. Tot slot betreft de vierde component eveneens verrekeningen tussen de transmissiesysteembeheerder en balanceringsverantwoordelijken die voortvloeien uit het reconciliatieproces, echter gaat het hierbij om slimme-meter-allocatie en telemetrisch bemeten aansluitingen. Deze reconciliatie neemt vanaf het moment van levering zes maanden in beslag.
18. In de voorafgaand aan dit besluit geldende methodiek voor het vaststellen van de hoogte van de vereiste zekerheidstelling bestaat slechts een beperkte relatie tussen deze zekerheidstelling en de financiële verplichtingen van de balanceringsverantwoordelijke tegenover de transmissiesysteembeheerder en is daarmee niet kostenreflectief. Om deze relatie te versterken, stellen de gezamenlijke systeembeheerders voor om de hoogte van de zekerheidstelling te baseren op de omvang van de financiële verplichtingen die voor een balanceringsverantwoordelijke kunnen ontstaan uit hoofde van zijn rol in het balanceringsmechanisme. Concreet stellen de gezamenlijke systeembeheerders voor de hoogte van de zekerheidstelling te baseren op de vier in de voorgaande randnummers benoemde componenten, waarbij gebruik wordt gemaakt van historische data.
19. De voorgestelde methodiek leidt volgens de gezamenlijke systeembeheerders voor de balanceringsverantwoordelijken tot een gemiddelde toename van de zekerheidstelling van twee tot drie keer ten opzichte van de huidige praktijk en daarmee tot een betere dekking van hun financiële verplichtingen. De daadwerkelijke toename verschilt per balanceringsverantwoordelijke.
20. Hieronder staat de ACM stil bij de plicht van balanceringsverantwoordelijken om zekerheid te stellen en bij de door de gezamenlijke systeembeheerders voorgestelde methode voor het vaststellen van de hoogte van die zekerheidstelling.

3.3 Verantwoordelijkheid zekerheidstelling

21. De ACM dient bij de beoordeling van een codevoorstel de belangen als bedoeld in artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998 af te wegen.³ Een eerste vraag betreft in hoeverre

³ Zie tevens artikel 3.121 Energiewet.

balanceringsverantwoordelijken zelf financiële zekerheid moeten stellen voor de verplichtingen die uit hun marktrol voortvloeien, dan wel in hoeverre deze risico's impliciet door de transmissiesysteembeheerder worden gedragen en uiteindelijk via de nettarieven worden gesocialiseerd. Dit raakt onder meer aan de belangen van een doelmatige werking van de elektriciteitsvoorziening en een transparante en kostenreflectieve marktordening, zoals bedoeld in artikel 36, eerste lid, onderdelen b, d en f. Naar het oordeel van de ACM ligt het in de rede dat balanceringsverantwoordelijken zelf voorzien in adequate financiële zekerheid, aangezien zij zelf invloed hebben op hun handelsposities en daarmee op het risico van betalingsonmacht. Voorkomen moet worden dat financiële risico's die voortvloeien uit hun bedrijfsvoering worden afgewenteld op het collectief van afnemers.

22. Daarnaast volgt uit Verordening (EU) 2017/2195 van de Commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancing (hierna: EB Verordening) en uit Verordening (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 (hierna: Elektriciteitsverordening) dat balanceringsverantwoordelijken ernaar streven in evenwicht te zijn of het elektriciteitssysteem in evenwicht te helpen houden en financieel verantwoordelijk zijn voor hun onbalans.⁴ Hieruit volgt dat de kosten die samenhangen met onbalans, zowel in de reguliere afrekening als in de vorm van aanvullende zekerheidstelling ter dekking van openstaande verplichtingen, in beginsel voor rekening van de balanceringsverantwoordelijken dienen te blijven.

3.4 Hoogte van de zekerheidstelling

23. De omvang van de financiële verplichtingen van de balanceringsverantwoordelijke tegenover de transmissiesysteembeheerder kan pas achteraf worden vastgesteld en kan variëren over de tijd. De transmissiesysteembeheerder kan bij het bepalen van de hoogte van de zekerheidstelling daarom uitsluitend uitgaan van historische realisaties van deze kosten op het moment van vaststelling.
24. Zoals in randnummer 12 toegelicht kunnen de financiële verplichtingen van de balanceringsverantwoordelijke worden onderverdeeld in vier componenten: de (aanvullende) onbalans die ontstaat doordat de balanceringsverantwoordelijke vooruitlopend op het intrekken van diens erkenning de energiebalans van zijn portefeuille niet meer beheert, de (reguliere) onbalans, de reconciliatie met betrekking tot profielallocatie en de reconciliatie met betrekking tot slimme-meter-allocatie en telemetrisch bemeten aansluitingen.
25. Voor de component die betrekking heeft op de aanvullende onbalans, stellen de gezamenlijke systeembeheerders voor om de zekerheidstelling te koppelen aan de kosten van drie dagen energie-inkoop. Deze drie dagen beslaan de door de transmissiesysteembeheerder reeds gefiatteerde nominatieperiodes van de desbetreffende balanceringsverantwoordelijke (D-1, D en D+1). De drie dagen sluiten aan bij de verwachte doorlooptijd van de formele intrekking van de erkenning, waarna de eventuele vensterperiode conform de SLR-procedure⁵ begint. De ACM acht deze benadering redelijk en proportioneel.
26. De gezamenlijke systeembeheerders stellen voor om de zekerheidstelling voor de onbalans (de tweede component) te bepalen op basis van de historische waarden en de statistische spreiding daarvan, waarbij een risicomaatstaf wordt gehanteerd op basis van een bepaald betrouwbaarheidsniveau. Deze benadering sluit aan bij gangbare methoden in de financiële sector, waarbij volatiliteit wordt vertaald naar een kapitaaldekking op basis van gemiddelden en

⁴ Zie onder meer artikel 17, eerste en tweede lid, van de EB Verordening: 'Elke BRP streeft ernaar om, in realtime, gebalanceerd te zijn of het elektriciteitssysteem te helpen balanceren [...]' en 'Elke BRP is [...] financieel verantwoordelijk voor de onbalansen die moeten worden verrekend met de connecterende TSB.' Zie tevens artikel 5, eerste lid, van de Elektriciteitsverordening: 'Alle marktdeelnemers zijn verantwoordelijk voor de onbalans die zij in het systeem veroorzaken ("verantwoordelijkheid voor balancing"). Daartoe zijn de marktdeelnemers balanceringsverantwoordelijken of delegeren zij hun verantwoordelijkheid op basis van een overeenkomst aan de balanceringsverantwoordelijke van hun keuze. Elke balanceringsverantwoordelijke partij is financieel aansprakelijk voor zijn onbalansen en streeft ernaar in evenwicht te zijn of het elektriciteitssysteem in evenwicht te helpen houden.'

⁵ SLR staat voor *Supplier of Last Resort*. Zie voor meer informatie over de SLR-procedure: <https://www.acm.nl/nl/energie/elektriciteit-en-gas/energie-leveren-met-vergunning/intrekken-energievergunning>.

standaarddeviaties (σ). In het voorstel wordt uitgegaan van een dekking ter hoogte van het gemiddelde plus twee maal de standaarddeviatie. Deze keuze wordt gerechtvaardigd doordat een hogere dekking, bijvoorbeeld drie maal de standaarddeviatie, weliswaar tot een lagere kans op een ontoereikende dekking leidt, maar de daarmee gepaard gaande stijging van (de kosten van) de zekerheidstelling niet in verhouding staat tot de beperkte additionele risicoreductie. Daarentegen zou éénmaal de standaarddeviatie weliswaar leiden tot een lagere vereiste zekerheidstelling, maar daarmee is de risicoafdekking te beperkt. De ACM volgt de door de gezamenlijke systeembeheerders gemaakte afweging en acht de voorgestelde parameter voldoende onderbouwd.⁶

27. Voor wat het reconciliatieproces met betrekking tot de profielallocatie (de derde component) betreft, geldt dezelfde methodiek als de tweede component, namelijk het gemiddelde van de historische facturen opgehoogd met een factor keer de standaarddeviatie. De gezamenlijke systeembeheerders stellen een ophoging van tweemaal de standaarddeviatie voor. De reconciliatiefacturen blijken bij nadere analyse echter volatieler te zijn dan de onbalansfacturen. Hierdoor zou bij tweemaal de standaarddeviatie de zekerheidstelling onverwacht hoog kunnen worden. Daarom stelt de ACM voor de twee reconciliatiecomponenten voor nu het gemiddelde plus een half maal de standaarddeviatie vast.
28. De ACM constateert dat de gezamenlijke systeembeheerders in hun voorstel voor het bepalen van de hoogte van de zekerheidstelling enkel het reconciliatieproces met betrekking tot profielallocatie meenemen. Het reconciliatieproces met betrekking tot slimme-meter-allocatie en telemetrisch bemeten aansluitingen wordt in het voorstel buiten beschouwing gelaten. Na afstemming met de gezamenlijke systeembeheerders voegt de ACM deze vierde component aan de berekeningsmethode toe en stelt de berekeningsmethode gelijk aan die van de derde component. De ACM acht dit logisch, omdat ook uit het laatstgenoemde reconciliatieproces financiële verplichtingen van de balanceringsverantwoordelijke tegenover de transmissiesysteembeheerder voortvloeien.
29. Voor beide reconciliatiecomponenten is het van belang dat sinds 1 mei 2026 een nieuw allocatie- en reconciliatieregime is ingevoerd op basis van collectieve slimme-meter-allocatie (hierna: cSMA). Hierbij is overgestapt van jaarlijkse meteropname en profielgebaseerde toedeling naar frequentere allocatie op basis van maandelijkse of dagelijkse meetgegevens. Deze wijziging leidt naar verwachting tot een snellere en nauwkeurigere toerekening van kosten, waardoor de openstaande posities sneller worden afgewikkeld en de vereiste zekerheidstelling structureel kan afnemen.
30. De ACM weegt de nieuwe berekeningsmethode af tegen de in artikel 36, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet genoemde belangen.
31. Enerzijds constateert de ACM dat de druk op de systeembalans in de afgelopen jaren sterk is toegenomen. Deze toename is onder meer een gevolg van de energietransitie, als onderdeel waarvan de opwek van elektriciteit weersafhankelijker en volatieler wordt en de invloed van snel regelende technieken op de systeembalans toeneemt. De hogere zekerheidstelling stimuleert balanceringsverantwoordelijken om de energiebalans van hun portefeuille beter te beheren, wat de systeembalans verbetert en de robuustheid van het elektriciteitssysteem als geheel versterkt.⁷ Een betere energiebalans verlaagt de kosten voor de transmissiesysteembeheerder om de systeembalans te handhaven, en daarmee voor de aangeslotenen. Bovendien legt de nieuwe berekeningsmethode het risico van het niet kunnen nakomen van de financiële verplichtingen neer bij de partijen op wie die verplichtingen rusten. Daarmee verlaagt de nieuwe berekeningsmethode het risico dat de transmissiesysteembeheerder in het geval van een faillissement van een balanceringsverantwoordelijke (een deel van) zijn vorderingen niet kan innen. Ook dit leidt in voorkomend geval tot lagere kosten voor aangeslotenen.

⁶ Zie het codewijzigingsvoorstel voor de volledige door de gezamenlijke systeembeheerders uitgevoerde analyse en gemaakte afweging. Het voorstel kan worden geraadpleegd via <https://www.acm.nl/nl/publicaties/voorstel-codewijziging-financiële-zekerstelling-brps>.

⁷ Zie ook randnummer 36.

32. Anderzijds constateert de ACM dat de nieuwe berekeningsmethode voor balanceringsverantwoordelijken naar verwachting tot een hogere zekerheidstelling zal leiden. Dit brengt kosten met zich mee, die zich kunnen vertalen in een stijging van de tarieven die balanceringsverantwoordelijken bij aangeslotenen in rekening brengen.
33. Bij het nemen van dit besluit heeft de ACM de potentiële kostenstijging voor aangeslotenen door hogere zekerheidstellingen afgewogen tegen de verwachte kostenbesparingen bij het handhaven van de systeembalans en de betere dekking van financiële risico's. Per saldo verwacht de ACM dat de wijziging een positief effect heeft op de kosten van het elektriciteitssysteem. Met andere woorden: de maatschappelijke baten van de nieuwe berekeningsmethode wegen naar verwachting financieel zwaarder dan de kostenstijging die de nieuwe berekeningsmethode voor balanceringsverantwoordelijken met zich meebrengt. Daarmee draagt de nieuwe berekeningsmethode bij aan een betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening.
34. De ACM verwacht van de transmissiesysteembeheerder dat hij – als partij die maandelijks de vereiste zekerheidstelling per balanceringsverantwoordelijke vaststelt – één jaar na inwerkingtreding van dit besluit, in samenspraak met de markt, de werking van de nieuwe berekeningsmethode evalueert en de resultaten daarvan met de ACM deelt. Mede op basis van deze resultaten houdt de ACM in de gaten of de nieuwe berekeningsmethode daadwerkelijk de in randnummer 31 beschreven voordelen oplevert. Indien nodig past de ACM de methode aan om deze te bereiken.

3.5 Frequentie berekening

35. Het voorstel van de gezamenlijke systeembeheerders geeft geen duidelijkheid over de frequentie waarmee de transmissiesysteembeheerder de hoogte van de zekerheidstelling opnieuw bepaalt. In de praktijk berekent de transmissiesysteembeheerder deze iedere maand. Door de hoogte van de zekerheidstelling maandelijks te herzien, blijft deze aansluiten bij de praktijk.
36. Deze frequente herberekening heeft tot gevolg dat wijzigingen in de hoogte van de facturen snel doorwerken in de vereiste zekerheidstelling. Balanceringsverantwoordelijken die hun onbalans weten te beperken, en daardoor ook het risico voor de transmissiesysteembeheerder, zien dit snel terug in een dalende zekerheidstelling. Daarentegen leiden hogere facturen ook snel tot een hogere zekerheidstelling, zodat deze uitdrukking geeft aan het toegenomen financiële risico voor de transmissiesysteembeheerder. De ACM heeft de maandelijkse herberekening van de hoogte van de zekerheidstelling aan het eerste lid van artikel 10.8 toegevoegd.

3.6 Berekening zekerheidstelling bij ontbreken factuur

37. Het voorstel van de gezamenlijke systeembeheerders laat ruimte voor wat betreft de wijze waarop de zekerheidstelling wordt berekend als een of meerdere facturen ontbreken. Zo ontbreken facturen als een BRP zijn activiteiten net start (recent erkende BRP), maar bijvoorbeeld ook als een BRP geen afwijkingen heeft die in het reconciliatieproces worden gecorrigeerd en daardoor geen reconciliatiefacturen ontvangt.
38. De ACM voegt aan artikel 10.8 een zesde lid toe, waaruit blijkt dat in voorkomend geval wordt gerekend met een fictieve factuur van € 0,-.

3.7 Door de transmissiesysteembeheerder aangehouden rekening

39. De ACM merkt op dat in hoofdstuk 10 van de Systeemcode verschillende malen de bij de transmissiesysteembeheerder aangehouden rekening wordt genoemd, met verschillende

doeleinden. Deze rekening wordt zowel gebruikt voor de daadwerkelijke verrekening, maar kan ook worden gebruikt voor de zekerheidstelling. Bovendien wordt deze rekening in de praktijk niet bij de transmissiesysteembeheerder aangehouden, maar door de transmissiesysteembeheerder aangehouden bij een bank. In artikel 10.8, negende en tiende lid, worden beide punten verduidelijkt.

40. Overigens kan een balanceringsverantwoordelijke ook de zekerheidstelling in de vorm van een bankgarantie voldoen in plaats van het aanhouden van een saldo op de bij de transmissiesysteembeheerder aangehouden rekening, zoals blijkt uit artikel 10.8, negende lid.

3.8 Oninbare kosten van de transmissiesysteembeheerder

41. Volgens artikel 10.26, zevende lid, van de Systeemcode zoals die gold voor inwerkingtreding van dit besluit, worden de reconciliatiekosten die de transmissiesysteembeheerder uiteindelijk niet meer kan verhalen op een balanceringsverantwoordelijke die zijn activiteiten heeft gestaakt, naar rato verdeeld over de overige bij de reconciliatie betrokken balanceringsverantwoordelijken. De gezamenlijke systeembeheerders stellen voor om deze kosten niet meer te verdelen, maar om deze in de transporttarieven op te nemen.
42. De ACM gaat hierin mee. Balanceringsverantwoordelijken hebben geen contractuele relatie met de failliete balanceringsverantwoordelijke en kunnen ten aanzien van de voornoemde kosten geen risicomangement toepassen. Bovendien heeft de ACM in artikel 3.2, derde lid, van de Tarievencode elektriciteit 2026 reeds bepaald dat ook andere aan onbalans gerelateerde kosten in de transporttarieven worden opgenomen. Het opnemen van de oninbare vorderingen in de transporttarieven is niet in strijd met de in artikel 36, eerste lid, van de Elektriciteitswet bedoelde belangen.
43. Ten tijde van het onderhavige besluit wikkelt de transmissiesysteembeheerder het faillissement van een balanceringsverantwoordelijke af, waarbij de reconciliatiekosten overeenkomstig artikel 10.26, zevende lid, van de huidige Systeemcode worden verdeeld over de overige bij de reconciliatie betrokken balanceringsverantwoordelijken. Gelet op het bovenstaande zal deze verdeling bij de inwerkingtreding van dit besluit worden gestaakt en zal de transmissiesysteembeheerder de resterende, nog niet verdeelde reconciliatiekosten socialiseren.
44. De gezamenlijk systeembeheerders hadden in het voorstel niet artikel 10.27, vijftiende lid, van de Systeemcode elektriciteit benoemd. Dit artikel bepaalt hetzelfde als artikel 10.26, zevende lid, maar dan voor slimme-meter allocatie en voor telemetrisch bemeten aansluitingen. In overeenstemming met de beoordeling van het voorgaande, laat de ACM ook dit vijftiende lid vervallen. Daarnaast past de ACM, in overeenstemming met de wijziging van het vijfde en zesde lid van artikel 10.26, de formulering van het dertiende en veertiende lid van artikel 10.27 aan.

3.9 Inwerkingtreding

45. In het verzoek vragen de gezamenlijke systeembeheerders om een implementatie per 1 november 2026. Dit is een half jaar na de inwerkingtreding van de zogenaamde tranche vier van Allocatie 2.0, waaronder de cSMA valt. In deze termijn kan de implementatie worden afgerond. Marktpartijen geven aan dat een half jaar waarschijnlijk net te kort is voor de implementatie en stellen een inwerkintreding op 1 januari 2027 voor.
46. Mede naar aanleiding van het voorgaande deelt de ACM de inwerkingtreding van de in dit besluit opgenomen wijzigingen in twee delen op. Zoals reeds uit paragraaf 3.8 volgt, treedt de wijziging met betrekking tot het omslaan van oninbare reconciliatiefacturen over de overige balanceringsverantwoordelijken de dag na de publicatie van dit besluit in werking. Ook de redactionele wijzigingen treden dan in werking. Voor wat betreft de gewijzigde methode voor het berekenen van de hoogte van de zekerheidstelling acht de ACM het redelijk om marktpartijen de

gewenste extra implementatietermijn te gunnen en laat de gewijzigde methode per 1 januari 2027 in werking treden.

3.10 Conclusie

47. De ACM komt tot het oordeel dat de wijzigingen die de gezamenlijke systeembeheerders voorstellen niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 36 van de Elektriciteitswet.
48. De ACM heeft spelling en interpunctie in het codevoorstel waar nodig gecorrigeerd. Daarnaast heeft de ACM de opbouw van artikel 10.8 gewijzigd en enkele tekstuele aanpassingen gedaan om de codebepalingen te verduidelijken.